

Fortællinger kan skabe mening, og allerede fra den første kontakt med nære omsorgspersoner bliver vi mennesker introduceret til fortællingens kunst.

Bogen *Tilværelsens fortællinger – tilegnelse og anvendelse* er både i indhold og i form en demonstration af Marianne Horsdals store kendskab til arbejdet med (livs)fortællinger. Ud over en introduktion til, hvad der forudsætter og udgør fortællinger, har bogen et særligt fokus på anvendelsen og betydningen af livsfortællinger og på livsfortællinger som grundlag for forskning og pædagogisk/socialt arbejde.

Hvem er bogen for?

Tilværelsens fortællinger er en grundig indføring i forudsætninger for og formål med fortællinger og skal anbefales til alle med en interesse i narrativ teori og metode.

På bagsiden betegnes bogen som "en grundbog for alle, der ønsker at arbejde med fortællinger", det være sig pædagoger og lærere, sundhedsfagligt personale og studerende. Den grundige og brede indføring i forskellige begreber og teoretiske perspektiver på fortællinger, der er bogens store styrke, giver særligt de første kapitler et højt tempo. Har du slet ingen erfaring med den narrative forståelsesramme, og skal du have det optimale ud af denne bog (og det vil du gerne), vil jeg derfor anbefale dig først at sætte dig ind i de grundlæggende forståelser i den narrative metode.

Især er bogen et must for dig, der står på tærsklen af, eller måske længe har været i gang med, at bruge fortællinger i praksis eller forskningsøjemed.

Hvad fortæller bogen dig?

Bogen giver en indføring i en meget kompleks forståelse af og viden om, hvad fortællinger kræver, er og kan. Jeg gengiver kort nogle forsimplede pointer her, men det er mere for at vække din appetit og mindre for at gengive, hvad bogen egentlig indeholder af viden og beskrivelser.

Fortællinger kan være direkte fiktive (fx løgnehistorier) og kan være sigtet mod at fremstille en oplevet sandhed. De kan være ondsindede (fx sladder) og skabe fællesskab mellem mennesker ("kan du huske dengang.."). Livsfortællinger er et menneskes fortælling om sit eget liv, fra det første, de husker, til den dag de fortæller fra og efter det. Fortællinger er en kommunikationsform, der skal forstås og fortolkes af en modtager i en (kulturel) kontekst.

Fortællinger, særligt livsfortællinger, skaber sammenhæng og mening i vores tilværelse. Den måde, vi oplever os selv og verden på, kommer i høj grad til udtryk i og formes af vores fortællinger om netop os selv og verden. Fortællinger skaber mening og sammenhæng, idet de deles mellem mennesker, og derfor kan fortællinger, særligt livsfortællinger, anvendes i pædagogisk og socialfaglig praksis som en vej til at forstå os selv og til at få indblik i det menneske vi møder gennem vores professionelle virke.

Hvordan opleves bogen at læse?

Tilværelsens fortællinger bærer præg af Marianne Horsdals mangeårige praksis-erfaring med livsfortællinger, der flere steder i bogen eksplicit er udgangspunktet for bogens indhold. Hele bogen har gode, beskrivende overskrifter, der understøtter forståelsen af de enkelte kapitler. Samtidig opleves bogens beskrivelser som en kontinuerlig fortælling, hvor indholdet i de enkelte afsnit flyder sammen og gør et hele.

Foretrækker du bøger med en fast struktur, vil særligt bogens første halvdel (kap. 1-6), der handler om fortællinger generelt, opleves ustruktureret, måske ufuldstændig. Men bogens præmis er fortællingen, og holder man det for øje, ville en mere struktureret teoretisk beskrivelse give et ufuldstændigt billede af det perspektiv, bogen repræsenterer.

Er du det mindste interesseret i narrativ praksis byder bogens anden halvdel (kap. 7-11) – om livsfortællinger som en narrativ genre og anvendelsen heraf i interview og praksis, samt sidst etiske overvejelser – på mange spændende og gribende overvejelser, du med garanti får stort udbytte af at læse.

I *Tilværelsens fortællinger* understreger Horsdal, hvor vigtigt det er at respektere og anerkende fortælleren for at have delt sin livsfortælling. Frem for at konfrontere fortælleren med huller og uklare sammenhænge i fortællingen, arbejder hun primært med at undersøge, hvad fortælleren viser ved netop at udelade noget og fortælle noget andet. Livsfortællinger er en gave at få at høre og skal behandles derefter – med taknemmelighed og uden at nedgøre eller kritisere indpakningen.

Af Helene Annette Jørgensen, psykolog ved Quick Care i Odense